

Spis treści

Wstęp	9
-------------	---

CZĘŚĆ I

Imperialnie, narodowo, romantycznie – ujęcia historii Litwy i Wielkiego Księstwa Litewskiego w pierwszej połowie XIX wieku

Rozdział 1. Fundamenty naukowej historiografii Litwy i Wielkiego Księstwa Litewskiego	17
--	-----------

Litwa i Ruś w historiograficznej tradycji Rzeczypospolitej: Adam Naruszewicz	17
--	----

Uniwersytet Wileński – tam gdzie zaczęła się historiografia Litwy	26
---	----

Źródła do badań nad dziejami Litwy i Wielkiego Księstwa Litewskiego ..	35
--	----

Rozdział 2. Dzieje Litwy i Wielkiego Księstwa Litewskiego w oficjalnej historiografii rosyjskiej w pierwszej połowie XIX wieku	52
---	-----------

Czas określania własnej tożsamości – gdy Wielkie Księstwo Litewskie było tylko sąsiadem – historiografia rosyjska do końca panowania Aleksandra I: Michał Szerbatow i Mikołaj Karamzin.	52
--	----

Kiedy Wielkie Księstwo Litewskie stało się Rusią Zachodnią – oficjalna historiografia czasów Mikołaja I: Mikołaj Ustriałow	71
--	----

Czy Litwa to Ruś? – model Ustriałowa w opracowaniach monograficznych za panowania Mikołaja I	85
--	----

Rozdział 3. Wolny lud na pograniczu światów – dzieje Litwy i Wielkiego Księstwa Litewskiego w ujęciu Teodora Narbutta	90
--	-----------

Rozdział 4. Słowiańsko-bałtycki krąg cywilizacyjny – Joachima Lelewela koncepcja dziejów Polski, Litwy i Rusi	116
--	------------

Rozdział 5. Między modelem Ustiałowa a historiozofią Herdera – refleksja nad przeszłością Litwy polskich historyków w kraju	164
Polska wersja oficjalnej wykładni rosyjskiej: Wacław Aleksander Maciejowski	164
Historia przez pryzmat historiozofii – dzieje Litwinów oczami Józefa Ignacego Kraszewskiego.	173

Część II

Wielość perspektyw, nowe spojrzenia – ujęcia historii Wielkiego Księstwa Litewskiego i tworzących je ziem w drugiej połowie XIX wieku

Rozdział 6. Wielkie Księstwo Litewskie w historiografii rosyjskiej czasów Aleksandra II – ujęcie nieoficjalne i oficjalne.	189
„Zwichnięta” Ruś – historyczny rozwój tzw. Rusi Zachodniej w interpretacji szkoły państwowej: Sergiusz Sołowjow	189
Fatalne skutki alienacji – ujęcie oficjalne według modelu Ustiałowa: Michał Smirnow	210
Fatalne skutki związków z Polską – losy tzw. Rusi Zachodniej w ujęciu oficjalnym. Fuzja modeli Ustiałowa i Sołowjowa: Michał Kojalowicz	219
Rozdział 7. Historiografia regionów w czasach Aleksandra II. Wielkie Księstwo Litewskie – państwowa kontynuacja Księstwa Połockiego	224
Wielkie Księstwo Litewskie państwem białorusko-litewskim – początki historiografii białoruskiej: Osip Turczinowicz	224
Wielkie Księstwo Litewskie państwem połocko-litewskim – ujęcie słowiańskie: Iwan Bielajew	227
Rozdział 8. Polska – Ruś – Wielkie Księstwo Litewskie. Idee i mity polskiej historiografii	242
Litwa i Ruś Czerwona w historiografii polskiej po Wiośnie Ludów – narodziny tzw. idei jagiellońskiej: Karol Szajnocha	242
Koniec „apologii naszego historycznego społeczeństwa” – unie polsko-litewskie w ocenie koryfeusza tzw. szkoły krakowskiej: Józef Szulski	257
„Państwo najwyższym związkiem politycznym” – spojrzenie na unie młodsze pokolenia historyków tzw. szkoły krakowskiej: Michał Bobrzyński.	274

Rozwiane widmo azjatyckiej despotii – spojrzenie na unię młodsze- go pokolenia historyków tzw. szkoły krakowskiej: Stanisław Smolka . .	290
Siła idei, bezsilność miecza – dopełnienie apologetycznej wizji unii: Anatol Lewicki	316
Rozdział 9. Z perspektywy Kijowa i Lwowa – dzieje Wielkiego Księ- stwa Litewskiego w interpretacji historyków ukraińskich . . .	334
Zakończenie. Paralela dziejów Wielkiego Księstwa Litewskiego w historiografii polskiej i rosyjskiej w XVIII i XIX wieku . . .	349
Summary	356
Резюме	358
Bibliografia	360
Indeks osób	386
Indeks nazw etnicznych i geograficznych	403